

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR XL

Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. PETEK 5. APRILA (APRIL) 1918

STEV.—NUMBER 80.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

VESTI Z BOJIŠČA: NIČ NOVEGA.

Razn. topniške bitke pri Montdidieru je položaj v Franciji nespremenjen.

PRIPRAVE ZA NOVO BITKO.

London, 4. apr. — Danos sta pretekla dva tedna odkar je kaj prišlo veliko ofenzivo za mir. Vendar niso ponovili napadov od turka. Razn. topniške bitke pri Montdidieru ni nič novega s boji. General Dumas je dal da se nabiti plakate v Amiensu, ki namenjajo prebivalstvu, da je za nekaj min. nevarnost nemške okupacije.

Amsterdam, 4. apr. — Nekateri nemški listi so pričeli godrnjati nad nemško "zmago" v Franciji in pozivajo vprašujejo: "ali je Hindenburg propadel s ofenzivo?" Drugi listi so radovedni, kaj vlada ne da natančnega poročila o nemških izgubah.

London, 4. apr. — "Exchange Telegraph" ima depešo iz Moskve, da so ameriške čete s pomočjo protovoljcev reokupirale Erzurum, glavno mesto v turški Armeniji.

London, 4. apr. — Iz Berlina je kodan poročilo, da so Nemci izkrcali na Finskem 40.000 mož in 300 topov in 2000 strojnimi puščami.

URADNA POROČILA.

Angleško poročilo. — London, 4. aprila. — (Nočna depeša.) Položaj je nespremenjen.

(Dnevna depeša.) Prejeto nočno depešo napadale pozicije nemških vojakov na severni fronti v Franciji in Belgiji ni nič novega.

Francosko poročilo. — Pariz, 4. aprila. — (Nočna depeša.) Tekom noči ni bilo inanterijskih bojev. Juturna topniška bitka se je vršila okolišev severno od Montdidiera. Na ostalem delu fronte ni bilo bojev.

(Dnevna depeša.) Ponoči so se nadaljevali siloviti topniški boji severno od Montdidiera. Na fronti pred Verdunom in v Šampaniji ni bilo ujetih več Nemcev.

Nemško poročilo. — Berlin via London, 4. aprila. — (Nočna depeša.) Južno od Lensa so bili topniški boji. V ostalem je bilo bojevanje vse dan omejeno na artilerije in spopade med oglednimi oddelki. Napad angleških kompanij na Arette je bil odbit. Zvečer so angleški napadi v okolici reke Somme, toda vrgli smo jih nazaj. Na strategična operacija nam ni pomagala do posesti hribov zahodno od Moreula. Francoska artilerija nadaljuje destrukcije.

PONOVITEV BITKE.

Pariz, 4. apr. — Vojaški zveščevalci vidijo v naraščajočih topniških bojih v okolici Montdidiera ponovitev nemške ofenzive. Hindenburg je menda privlekel potrebno težko artilerijo na novo mesto in bo skušal popraviti, kar je prihodnji prihodnji nemški napad na bojišču v smeri proti Amiensu.

Angleški in francoski glavni štab nista v skrbeh. Majhen odložek zadnjih dni je pomagal nemškim, da so dobili na bojišču potrebne rezerve in jih postavili na kritične točke bojne črte. General Foch je izjavil včeraj, da Rene Renault, predsednik armadnega odbora, ki je za zdaj predsednikom Cleme-ntineus obiskal fronte: "Odkar se lahko zanesemo na bodočo leto, Poch je tudi dejal, da je bil danes bojišču za zavezništvo, kakor je pa bil v začetku nemške ofenzive.

Albel Ferry, bivši podtajnik zunanjega ministrstva, piše v "Peoples Journalu", da so Nemci izgubili bitko ob reki Somme zadnji teden v tork, kakor so izjavili bitko za Verdun dne 24. (Dolje na 3. str., 1. kol.)

GLAS DELAVSTVA BODO SLISALI.

Kakšno mnenje ima urednik lista, ki ne zagovarja delavskih interesov.

KAJ POVZROČA DELAVSKE NEMIRE.

Philadelphia, Pa. — "Engineering News-Record", ki izhaja v New Yorku, je iznenadil podjetnike s svojo "radikalno" izjavo, da bo delavstvo v bodoče zahtevalo glas pri odločevanju delovnih razmer v vsaki industriji.

Ta list je že večkrat prinesel take izjave, toda podjetniki so odgovorili še z glasnejšim krikom, da je treba varovati stavkokaštvo s sodnijskimi prepovedmi in drugimi sredstvi.

Vojna je res zdrnila mnoge podjetnike, da je pred njimi "delavsko vprašanje", ki ne vtiha nikdar več.

"Public Ledger", ni list, ki zagovarja interese organiziranih delavcev. Vsekakor pa izgleda, da imajo v tem uredništvu mnogo več razumevanja za delavska vprašanja kot v uredništvih nekaterih slovenskih listov, pri katerih je od naročnikov najmanj 90 odstotkov delavcev, ostali so pa mali obrtniki in trgovci, ki skoraj spadata v delavski razred. "Public Ledger", piše v uvodniku:

"Ali imate delavske nemire? Nehajte za pet minut blatiti delavstvo. Zato — zato, ker je vaša krivda. Ali lahko najdete v bližini vaše tovarne čedne domove? Kakšne transportne prilike imajo, ko prihajajo na delo in odhajajo od dela. Kakšen je vaš sistem pri sprejemanju delavcev v službo? Ali lahko nižji uradniki najemajo delavce brez razlike, ali jih vaši nižji predelavci lahko odpustijo po dogovoru? Ali tolmačijo narobe prošle, ki vprašajo za delo, delovne razmere v vaši tovarni? Ali postopajo z ljudmi netaktno, ko so jih sprejeli v delo? Ali kaznujejo izurnost v delu na ta način, da odtrgajo ceno od kosa, ko delavec pomnože produkcijo? Ali imajo kakšne zasluge, če delavce poženejo na nizke mezde?"

"Kako velika je pri vas izmenjava delavcev? Ali ne veste, kako demoralizirajoče vpliva na delavstvo, kako izživata britka čustva razreda proti razredu, če ho- di nepretrgana procesija k vam v službo, in jo zopet zapušta radi zgoraj navedenih varokov? Ali se zavedate fakta, ki smo ga videli zadnje mesece in so ga povzročili ljudje, ki so bili za biljonskimi vladnimi pogodbmami, da je bilo v času pomankanja delavcev tako veliko število nezadovoljnih delavcev, ki so hodili semintje po deželi? Temu so krive nestalne službene razmere, ki izhajajo iz pomankljivega vodstva."

Tako sodi "Public Ledger" o vzrokih, ki povzročajo delavske nemire. Ne škodilo bi nič, če bi se tudi tisti slovenski uredniki kaj naučili iz tega članka, ki proučuje zro na delavce in si domisljajo, da delavci nimajo nobenih pravic.

ŠVICARJI DOBE ŽITO.

Washington, D. C. — Združene države hočejo obvarovati nevtralne države pred brezobzirnim bojevanjem s potapljačmi, in zate-gatelj bodo več storile, kot so obljubile, da store za Švico. Dovolile bodo, če tako zahtevajo potrebe, da dobi Švica žito iz Francije.

Nemčija ni dovolila Švici, da dovažajo žito pšenico v Cetto, odkoder bi jo izvažali v Švico. Žito je že pripravljeno in tudi ladje. Ali Nemčija grozi, da potopi vsako ladjo. Nemčija se silno trudi, da pretrga vse zveze med Združenimi državami in nevtralni. Kajzer in junckerji so šli celo tako daleč, da so potopili ladjo, naloženo z žitom za Španijo. Br-zojavke poročajo, da preže kajzer-jeve potapljače na pšenico okoli Španije. Ravnotako sivo je Nemčija najbrž ravnala s Holandsko in tako tudi grozi Škandinavcem.

2,500,000 MOŽ LETOS POD OROŽJEM.

Poldrugi milijon ameriških vojakov pod orožjem doma in v Franciji.

KMALU POKLIČEJO 800.000 REKRUTOV.

Washington, D. C. — V kratkem pričakujejo uradno naznailo, da hite s pozivom rekrutov v armado.

Splošno govore, da jih pokličejo več kot 800.000 mož v armado. To je število, ki je bilo najprej določeno za leto.

Uradniki pri vojnem departmentu pravijo, da še ni izvršen aran-žma, da jih pokličejo več kot 800.000 mož letos v armado.

Pravijo, da poročila in govori-ce niso resnične, da pokličejo 1.500.000 mož mesto 800.000 v armado.

Uradniki ne mislijo, da jih bo mogoče več poslati v Francijo v tem letu, kot je določil vojni de-partment, četudi dobe na razpolo-go za transportacijo angleške lade-je. V Ameriki in na Francoskem je sedaj nad 1.500.000 ameriških vojakov pod orožjem. Koncem tega leta bodo štele ameriške čete okoli 2.500.000 mož. Všetiti so protovoljci, potrjeni vojaki v narodno armado in tehnične čete. Če bo ob novem letu 1.500.000 mož v Franciji, se bodo spopolnile najboljše nade vojne departmanta, poleg bo pa še enaka sila tukaj, ki se bo vežbala. Zdaj polagajo važnost bolj na to, da hitro transportirajo čete v Francijo, da so tam kos vsaki nalogi.

Britska vojna komisija je do-bila vesti, ki naznanjajo, da so Francozi krepko pomnožili čete tam, kjer so Nemci zbrali svojo največjo silo. Pravijo, da so fran-coske čete razširile svojo fronto da Thennesa, blizu reke Looe. Valed tega lahko Britje skrijejo svojo fronto in osredotočijo svo-je sile.

Poslanik Page je sporočil dr-žavnemu departmentu, da je Per-shingova ponudba, a katero je dal vse svoje čete na razpolago, pov-zročila zelo hvaležen odziv na An-gliškem.

General March, izvršjoči šef generalnega štaba, naznanja, da suspendira objavo dnevnih iz-gub, dokler ni raztolmačena de-finitivno odredba po vojnem taj-niku, da ima le Pershingov glavni stan pravico izdajati vse novice, ki se tičejo čet na Francoskem.

V vojnem departmentu meni-jo, da nova odredba ne prepove-duje objave vsakdanjih izgub in prično jih objavljati, ko dobe po-jasnilo od vojnega tajnika Baker-ja.

Mr. Dent, predsednik zborni-čnega odseka, je predložil rezolu-cijo, ki priporoča, da so od pon-deljka naprej nujne vse vojne predloge in resolucije.

Po dogovoru med zakladniškim tajnikom in advokatske zbornice-bodo v vseh običnih pomagali ad-vokate svojem, vojakov in mor-narjev, da dobe vojne odškodni-ne. Delo bodo izvršili zastoj. Ta metoda je bila sprejeta, da bodo svoji mornarjev in vojakov obva-rovani škode.

Zupan Smith je sporočil mor-nariškemu tajniku, da odisti Phi-ladelphijo tihotapev, ki prodaja-jo opojne pijače.

MIROVNI SODNIK POD OROŽJE.

Chicago, Ill. — Willam Stevens Lewis iz Oak Parka, ki je bil v tork zopet izvoljen mirovnim sodnikom, je obtožen zlorabe u-radne moči.

Mrs. Catherine Jaeger ga obto-žuje, da ni vodil pravilno obrav-na, ko je bil njen soprog areti-ran radi napada.

VREME.

Chicago in okolice: V petek ja-sno z nespremenjeno temperatu-ro. Lahki severnovzhodni vetrovi. Povprečna temperatura v zadnjih štirindvajsetih urah: 35. Solnce izhaja ob 6:28, zahaja ob 7:18.

AVSTRIJA ZOPET MEČE PESEK V OČI PREVARJENEMU LJUDSTVU.

OBRAVNAVA PROTI ČLANOM I. W. W.

Nadaljuje se isbiranje porotni-kov. Zanimivo ispravevanje in odgovori.

SODNIK JE PRESKRBEL PLJUVALNIKE.

Chicago, Ill. — Tretji dan ob-savnavo proti 112 članom I. W. W. je pričela s ispravevanjem po-rotnikov. Prvikrat so bili vsi ob-toženci navzoči. Poklicali so notri dvanajst porotniških kandidatov. Zvezni distriktni pravdaik Clyne je rekel pisarju, naj prečita ime-na obtožencev, da lahko porotni-ški kandidati odgovore na vpra-šanje, če katerega poznajo.

Prečitalih je bilo 112 imen in votalo je 112 obtožencev. Prvi po-rotniški kandidat je bil William Mallow. Njegov oče je bil Nemec. Vprašan je bil, če zna štiti nem-ški. Odgovoril je z ne.

"Ali ste kaj slišali o I. W. W.?" je vprašal mr. Clyne.

"Da."

"Kaj mislite o njih?"

"Mislim, da ne ravnajo pravil-no."

Sodnik Landis je prišel na po-moč obtoženem, od katerih neka-teri svedijo tobak. Stopil je na stran in pogledal, če so pljuvalni-ki v dvorani.

"Zelim, da so pljuvalniki tu," je dejal sodniškemu slugi. "Ti ljudje imajo pravico svedeti to-bak."

Sodniški sluga so prepovedali obtoženem na svojo pest zvečiti tobak, ne da bi o tem obvestili sodnika Landisa.

Mejtem, ko je pisar čital ime-na, je Arthur Christ ugovarjal proti načinu, po katerem izgovar-ja pisar njegovo ime. Pričel se je, da je pisar njegovo ime izgo-voril christy.

"Moje ime je Christ," je de-jal obtoženec in izgovoril dolgi "i".

Maršal je sporočil sodniku Lan-disu, da nima pljuvalnikov za vse 112 obtožencev. Preden jih naroči nove, mora imeti dovolje-nje iz Washingtona.

"Počakajmo, če se ne moremo temu izogniti," je rekel sodnik Landis. "Mr. pisar, napišite na-log na maršala, da kupi šestdeset pljuvalnikov in da bodo ob dveh tukaj."

Četrti porotniški kandidat je bil Thomas W. Allinson, ki je bil isprašan. Vprašan je bil, če ve kaj pomenita besedi sabotaža in sindikalizem. Dejal je, da pozna o-be besedi in da pozna zgodovino sindikalizma na Angliškem in v Ameriki, ne pa v Franciji. Studi-ral je boj med delom in kapita-lom.

Porotniški kandidat William Mangan, tehničar v živinskih stajah, je dejal, da ne ljubi čla-nov I. W. W. Njegov brat ima to-varno in boji se, da se člani te or-ganizacije ugnezdijo v tovarni. On je proti njim.

Od 150 porotniških kandidatov jih je ostalo 112, ko je pričelo is-pravevanje. Drugi so bili opravičeni, ali se pa niso prijavili. Obto-žencev je bilo najprej 125, ostalo jih je 112. Tisti so prosti, proti ka-terim so posamezne obtožnice.

"CHICKEN JOE" IMA ITI NA VEŠALA DNE 12. APRILA.

Springfield, Ill. — Najvišje dr-žavno sodišče je odklonilo ponov-no zaslišanje Joe Campbella, ali-as "Chicken Joe," ki je obsojen, da mora umreti dne 12. aprila na vislicah. Campbell je bil spoznan krivim, da je umoril mrs. Odette B. Allen, ženo bivšega jolietake-ga jetničarja Allena. Prošnja za pomilostenje je sedaj pred od-borom za pomilostenje.

Grof Černin pravi, da je bil mir blizo, toda "pihnila je druga sapa". Nje-gov govor se smatra za novo "tipa-nje" iz Berlina. Delavstvo v Avstriji se pripravlja za nov boj in vlado je strah. Vest, da se je uprl 22. peš-polk in v Dalmaciji je revolta.

Boston, Mass., 4. apr. — "Her-ald-Journal" ima poročilo iz Washingtona, da je rebeliral 22. pešpolk avstro-ograrske armade in da so vsi kraji ob meji v Dalmaciji in Bosni ter Hercegovini v plamenu revolucije.

Amsterdam, 4. apr. — Černin-ov govor na Dunaju zadnji to-rek ima z nevtralnega gledišča sledeča dva motiva:

Prvič svabiti ali ustrahovati I-talijo v separadni mir, kakor bi mogli avstro-nemški militaristi vredi vso armado s fronte ob Pi-avi na zapadno bojišče. Ofenzivo proti Italiji ne bo, ako sedanja bitka na Francoskem ne izpade ugodno za Nemčijo, zato bodo po-kušali na Dunaju in Berlinu s di-plomatično ofenzivo za separadni mir s Italijo.

Drugič je absolutno potrebno, da zopet dobi ljudstvo v Avstro-Ogrski nekaj peska v oči. Šliha se prvi maj, katerega se v Avstri-ji vedno boje. Delavstvo v Avstri-ji je po mnogih privatnih poročih silno razjarjeno valed "krva-ve kopeli" na Francoskem, ki so ni prinesla obljubljenega ama-ga. Ljudstvo v Avstriji vprašuje: "Kje je smaga, katero ste obljubili, kje je mir?" in grozi s revo-lucijo po ruskem zgledu.

London, 4. aprila. — Čez Am-sterdam je prišlo večeraj poročilo o govoru avstrijskega zunanjega ministra grofa Černina, ki ga je imel 2. t. m. pred dunajskim ob-činskim svetom. Černin je dejal, da je bila Avstrija že prav blizo mirovnega pogajanja z zapadni-mi silami, toda "naenkrat je pi-hnila druga sapa" in ententa je odločila pogajanje v nadi, da bo-do parlamentarni in politični do-godki, ki so se takrat odigravali v avstro-ogrski monarhiji, tako o-slabili monarhijo, da bo brez moči.

Černin je rekel v začetku:

"Ne bom več prošil za mir, kaj-ti dobili ga bomo z našo moralno in fizično močjo; vsaka druga tak-tika bi po mojem mnenju podal-šala vojno. Odkar sem zunanj-i minister, je moja želja, izposlovati za monarhijo častni mir in ustva-riti položaj, ki bo jamčil Avstro-Ogrski svoboden razvoj v bodočnosti. Deloval sem tudi na to, da bo ta strašna vojna zadnja. Kar se tiče Avstro-Ogrske, je moja mi-sel, da moramo poraziti naše so-vražnike tudi moralno, ko jih po-razimo militaristično, kajti le te-daj bo smaga popolna. V ta na-men mora diplomacija dovršiti delo armade."

Pred kratkem smo bili prav bli-zo pogajanja z zapadnimi dr-žavami, toda naenkrat je pihnila druga sapa in ententa je sklenila počakati v nadi, da bodo tedanje parlamentarne in politične teko-če uničile obrambo monarhije. Ne-kaj časa pred ofenzivno na zapadu sem sprejel od francoskega mi-nistrskega predsednika Clemen-tineus vprašanje, ako sem priprav-ljen razpravljati o miru in pod kakšnimi pogoji. Sporazumno z Berlinom sem takoj odgovoril, da sem pripravljen pogajati se in da od strani Francije vidim edino zapreko na poti za mir in to je za-hteva po Alzaciji-Loreni. Odgo-vor iz Pariza je pa bil, da je ne-mogoče spustiti se v pogajanja na tej podlagi. Tako je končala stvar. Bog mi je priča, da sem storil vse, da se prepreči nova ofenziva, toda zavezniki niso ho-teli drugače.

Kolosalna bitka na zapadu se je že pričela. Avstro-ograke in nem-ške čete se bore ramo ob ramo, ka-kor so se borile v Rusiji, Srbiji, Ru-muniji in Italiji. Borimo se sku-paj za obrambo Avstro-Ogrske in Nemčije. Naj pride karkoli, naši vzajemni interesi ne bodo priša-deti. Avstrija se ne vohkuje za imperialistične in aneksijske cil-je zase niti za Nemčijo."

Dalje je rekel grof Černin, da bo Avstrija zahtevala mir na pod-lagi statusa quo, kakor je bilo pred vojno. Omenil je tudi, da bi bilo lahko že v januarju t. l. pri-šlo do sporazuma med Avstrijo in predsednikom Wilsonom, toda en-tenta je preprečila ta korak. De-jal je:

"Aspiracije Francije in Italije so utopične, ki se bodo grozno maščevale. Mirovna pogajanja z Rusijo so naredila prvo luknjo v željah naših sovražnikov za na-da-ljevanje vojne; mirovna ideja je prodrla skozi. Mreža sovražne si-le na vzhodu je bila pretrgana. Miru z Ukrajino je sledil mir z Rusijo in Rumunsko je bila pri-morana skleniti mirovne pogo-dbe. Začeli smo moralni pri Ukraj-i valed tehničnih in materialnih razlogov; blokada je morala biti zdrobljena in bodočnost bo poka-zala, da je bil ukrajinski mir ude-rec naravnost v sree ostalih so-vražnikov. Vojna na vzhodni fron-ti je končana."

Omeniti moram tudi govor predsednika Združenih držav, ki je bil odgovor na moj govor dne 24. januarja. V mnogih krajih sveta so si razlagali Wilsonov go-vor, da hoče odepiti Avstrijo od Nemčije. Jaz ne verjamem tega, ker imam previsoko mnenje o predsedniku Združenih držav kot državniku, da bi mislil kraj take-ga. Wilson ne želi ločiti Dunaj od Berlina, ker ve, da je to nemogo-če; on nam ne more pripisovati nič več nečastnih dejanj, kakor ne moremo mi njemu. Predsed-nik Wilson je morda dejal sam pri sebi, da tvori Dunaj ugodnej-ša tla za sejanje semena za splošni mir. Morda je dejal sam pri sebi, da je avstro-ogrski monarhija srečna, da ima takega vladarja, ki hrepeni po častnem in poštenem miru, toda nikdar ne bo preomilil dane besede in sklenil nečasten mir in za njim stoji 55 milijonov ljudstva."

Černin je nadaljeval, da je bil tekst njegovega govora poslan s posredovanjem nevtralne države v Washington. Namen je bil do-sežen. Wilson je odgovoril 11. fe-bruarja in podal štiri principe, ki naj služijo za podlago mirovnemu pogajanju in on (Černin) se po-polnoma strinja z odgovorom nemškega kancelarja na omenje-ne Wilsonove principe. Ententa se pa ni zmenila in do sporazuma ni prišlo.

Govorec o mirovni pogodbi z Rumunijo je rekel Černin, da "iz-ravnava rumunske meje ni nika-kršna aneksija, kajti dotični kra-ji niso bili obljubljeni in Avstrija jih zahteva le iz militarističnih razlogov." Vzhodno od Černovie v Bukovini — je nadaljeval Čer-nin — je meja tudi tako urejena, da bodo Černovie "zavarovane proti bodočim napadom."

Černin je tudi povedal, da Bol-garska zahteva in mora dobiti "gotova okrožje v Srbiji, ki so na-selejena z Bolgari". Končno je de-jal Černin, da on ve, da Srbija želi mir, toda zavezniki ji ne dovo-le, da bi ga sklenila.

(Dolje na 3. str., 2. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (Ivan Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov na vsa, kar ima stik s uredništvom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telephone Lawrence 4635.

Datum v oglepuju n. pr. (Februarja 28-18) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Nauki zadnjih volitev.

Volitve zadnjega torka nudijo precej materiala za razmišljanje in razmišljati bi morali vsi tisti, ki mislijo, da vsa modrost pričinja in neha pri njih.

Prvi bi morali razmišljati socialisti oziroma voditelji večinske frakcije. Postaviti bi morali na tehtnico st. lousko platformo in vprašajo se naj, kam vožijo stranko. Odkritostrečno naj se vprašajo, dali bodo res pridobili ne-socialistično ameriško delavstvo v stranko s pomočjo te platforme ali ga bodo odvrgli od strahke; dalje, ali bodo s sedanjo taktiko pridobili glasove ali jih bodo odbili. Torkove volitve so pokazale, da se godi zadnje.

Vzemimo Chicago za zgled. Pri jesenskih sodniških volitvah so imeli socialisti večino v šestih wardah in dobili so 72.178 glasov, v torek so pa v ravno teh wardah propadli socialistični kandidati in glasovi so padli na 64.216. Med temi je propadel tudi alderman Rodriguez, najboljši alderman v čikaškem občinskem svetu, kateri je za vojno in čigar poraz je presenetil celo stare političarje, kajti mislili so, da bo gotovo ponovno izvoljen; Rodriguez je postal žrtev nespametne taktike svoje lastne stranke.

Razume se dobro, da politični nasprotniki niso izbirali delavskih kandidatov, kateri odobrava vojno in kateri ne; oni so kričali samo o "lojalnosti" in obsodili vse socialistične kandidate za "nelojalne", pri tem so pa kazali na st. lousko platformo, ki je bila v sedanjih volitvah glavno rožje v rokah nasprotnikov delavstva. Kdor je razsoden in pozna intrige in trike velepodjetnikov in njihovih političnih hlapcev, ve dobro, da je bila beseda "lojalnost" le vada, ki je služila za poraz tistih, ki nasprotujejo njihovem izkoriščanju ljudstva. Čikaški veliki business ni tako neumen, da bi mislil, da bo občinski svet ustavil vojno in izposloval "hiter mir", četudi sede v njem sami socialisti, toda ljudstvo se ne zaveda tega.

Ali ni torej že čas, da vstanejo trezni možje v stranki in izvihejo iz rok svojih političnih nasprotnikov orožje, ki stranki najbolj škodi — st. lousko izjavo?

Naj bodo pacifisti, ki prisegajo na to izjavo, še tako čisti pacifisti, ki sovražijo kajzerjevo vojno, ravno tako, kakor vsako drugo, ameriško ljudstvo jih ne bo razumelo in imelo jih bo za "pro-Germans", vsled česar bo trpela vsa stranka toliko bolj čim dalj bo trajala vojna. Obenem bi pa morali spoznati, da je njihovo pacifično stališče največji taktični kozel, kar so jih mogli kdaj ustreliti, a vrhote je njihovo stališče principijsko zgrešeno. Socialistično gibanje po vsem svetu in interesi proletarijata sploh so v največji nevarnosti, ako ni porazen nemški kajzerizem.

Končno nudi stranka s svojo protivno platformo gorko zavetje nemških špionov, ki izrabijo vsako sredstvo v svoje zarotniške namene in ki se prav nič ne obotavljajo, da kot "navdušeni socialisti" zlorabijo lehkoverne pacifiste in jim pritisnejo pečat odgovornosti za svoja zločinska dejanja. Ali ni s tem narejena največja škoda za stranko?

Torkove volitve so pokazale, da je treba v socialistični stranki korenitega preobrata. Napačno stališče, ki so ga vsilili stranki nekateri voditelji s svojo izjavo na lanski konvenciji v St. Louisu, je treba odpraviti. Stranka ne sme imeti značaja, da eksistira danes le zato, da vleče glasove nezadovoljnih ameriških Nemcev, medtem ko ustvarja pri ameriškemu delavstvu krivo mnenje, da je socialistično gibanje v Ameriki — germanska propaganda.

Kako je v Nemčiji.

VII.

Ljudstvo strada, toda armada je sita. — Surovo maslo stane v Berlinu \$8 funt. — Velika nesnaga v večjih mestih.

Kakor sem že omenil, trpi nemško ljudstvo veliko pomanjkanje hrane. Srednji sloji so najbolj prizadeti. Uverjen pa sem, da kljub vsi misli ne bodo nemški militaristi spremenili svojih načrtov; ravno narobe: skrajna beda med civilnim prebivalstvom bo povečala furijo militarističnih krogov.

Medtem pa, ko je ljudstvo izročeno lakoti, ne trpi armada ne mornarica nobenega pomanjkanja na živežu niti obleki. Dnevni odmerik vsake hrane je danes le malo manjši, kakor je bil pred tremi leti.

Več kakor 100.000 glav nemškega naroda v industrijskih središčih strada, toda Nemčija kot celota ima še rezervo živil. Ljudje so enostavno v procesu "posta" in izgubljajo telesno težo in zdravje ter podlegajo raznovrstnim boleznim zaradi slabe hrane. Splošno stradanje pride po mojem računu šele sredi 1919, ako Nemčija v tem času ne odpre novih virov živil in surovin.

Ulice v Berlinu so tako grde, da jih ni mogoče opaziti. Ker primanjkuje delavcev za čiščenje, so mestne oblasti enostavno pustile, da se kupiči smet in vsakovrstna nesnaga, kamor jo kdo vrže. Nekaj časa so si ljudje pomagali z lesenimi zaboji, v katere so metali odpadke in smeti, toda oblasti so kmalu prepovedale zabojne, ker so postali gorka gneča bolezenskih bacilov. V poletnem času je nakupljena nesnaga na ulicah za plodila na trilijone muh, ki so obratno zanesle mnoge bolezni med revnejše kroge. Mestna vlada je bila prisiljena preskrbeti mreže za okna, da so se prebivalci branili proti muham.

Prehodil sem mize in mize berlinskih ulic in vsak dan sem se vrnil v hotel s težkim srcem. Vprašal sem se, kako morejo ljudje prenašati toliko bremena. Ko sem pa prebil v Berlinu tri tedne in medtem obiskal razna industrijska središča v bližini, sem nekoliko spoznal tajnost nemške potrebnosti.

Nemško ljudstvo je kar v masah postalo fatalistično. Ljudje se pritožujejo, preklinjajo, in se jeze, toda nikdar ne bodo govorili o kakem programu ali načrtu, po katerem bi se mogle izboljšati sedanje razmere. Predvsem pa pričakujejo dan za dnem, da se bodo sovražniki Nemčije podali.

Iz ust inteligentnih ljudi kakor trgovcev, delavcev in kmetov sem slišal ene in iste besede, ki so ponavljajo kakor okenca: "Res je, da trpimo, ali enkrat mora biti konec. Pomislite, kako morejo šele trpeti naši sovražniki. Naše armade jih bodo kmalu premagale in potem bo stvar pri kraju."

Te besede so jim zabili v glavo nemški vladarji. Nekateri pripisujejo Nemci še celo verjamejo, da se dolgo časa ni prišla ne ena ladja iz Amerike v Evropo. Ko sem jim s težavo dopovedal, da prihaja kljub razsajanju njihovih submarink vsak teden več tisoč ladij v Evropo, je bilo to zanje nekaj novega in silno neverjetnega. Najbolj se je pa čudilo stotine Nemcev, katerim sem povedal, da se je Amerika podvržla prostovoljni omejitvi hrane, samo da ostane več za zavrnike v Evropi. Informiral sem jih tudi, da je Amerika že poslala vsake štiri dni čet v Francijo, česar se niso vedeli.

Vse te neljube novice so jih poparile, ali z obrazov sem jim čital, da mi še ne verjamejo. Preveč so se v njih vkoreninile laži, ki jih zna nemška vlada tako sistematično in močnatno prikazati za resnico. Priprosti ljudje ne dajo dosti na uradne buletine, ali če so jim laži neprenehoma ponavljajo in olepšavajo, jim končno morajo verjeti.

Kakšen je življenjski položaj v Berlinu, bodo čitatelji najbolj razumeli, ako jim predložim nekaj tržnih cen. Čisto maslo stane 50 mark funt. Negonarejene kave ali čaja je sploh nemogoče dobiti, če pa le pride odhod, stane 60 do 80 mark funt. (Sedanja vrednost nemške marke je 16 centov v ameriškem denarju, medtem ko je imela pred vojno vrednost 24 centov.)

Kruh ni drag, ali tista zmes, ki

se danes imenuje v Nemčiji kruh, sploh ni več kruh. Takozvani "vojni kruh" je rumena barve, diši zelo neprijetno in leži v želodec kakor kamen. Okusa je kilega in če ga dajš časa žvečiti, nastane v ustih, tako da je treba grizljaj hitro pogoltniti ali pa vreči iz ust. Vojni kruh se ne da jesti brez kakšne tekočine, kot je juha ali gorka pijača, ki je navadno pod mnogimi imeni pobaravana voda. Ko sem prelozil kosček tega kruha, se je pokazalo na obeh straneh tisoč niti, ki so vlekle in vlekle, kočikor sem mogel raztegniti roke.

V času mojega prejšnjega bivanja v Švici sem večkrat slišal o čudovitih nemških živilih nadomestilih. V Nemčiji sem se pa pričel, da je večina teh "nadomestil" (kemično ponarejena hrana) nevarna zdravju in vlada jih je morala prepovedati.

Nemške oblasti skrbno prikrivajo vesti o takih rečeh, da ne ideo čez mejo. Kljub temu so pripovedovali v Švici, da jedo v Nemčiji pasje meso. Ne vem, koliko je na tem resnice, vem pa toliko, da je izmed 30.000 psov, kolikor jih je bilo pred vojno v Berlinu, ostalo le še kakih 500 pri življenju in še za te morajo gospodarji jamčiti, da jih ne bo "zmanjkalo". Okrog 1500 psov je vzela vlada za porabo v armadi, okrog 5000 jih je poginilo valed lakote, a kaj se je zgodilo z ostalimi, ne ve ali moče povedati nihče.

VIII.

Ena ismed stoterih posledic vojne: zavržene ženske. V Berlinu jih je 15.000, ki krajejo, ropajo in se prepeajo s policisti.

Pri koncu svojega opisovanja razmer v današnji Nemčiji moram še omeniti nezalšno stanje, v katerem se nahajajo takozvani "družabni izvržki", zavržene in zločinske ženske, ki so se pred vojno preživljale največ s prosti-tucijo in potepanjem po pivskih bezniah. V Berlinu je bilo teh žensk okrog 15.000 ob začetku vojne. Ko je izbruhnila vojna, so se naenkrat znašle na ulicah brez sredstev za življenje in neporabne za vsako koristno delo.

Oblasti so poskušale, da jim preskrbe službe dekel, toda nihče jih ni maral vzeti v hišo; poskušali so z njimi v tovarnah za strelivo, toda pokazale so se nesposobne za vsako fizično delo. Naložili so jih na vlak in odpeljali v druga mesta, kjer so bile nepoznane. Tiste, ki so imele res voljo, prilagoditi se novim razmeram, so ostale v službi. Nekaterim so celo ponudili službo sprevednic na poštinih železnicah, toda večina teh ni mogla zatajiti svojega bivšega poklica in na poučljenih karah so se odigravali neprijetni dogodki, ko se je izvedelo, da so sprevednice — prostitutke.

Končno so jih poskušali v novi propagandi za nezakonske otroke, "ki se morajo roditi za domovino", ali rezultat je bil povsod enak: za nobeno rabo niso.

Berlinški policisti so si nadeli glavno nalogo, da te nesrečnice lovijo po ulicah in jih neusmiljeno prepeajo. Večkrat sem imel priliko videti, kako kruto so postopali policisti s temi zavrženimi ženskami. Vlada je primorana dati jim krušne listke in kjer le more, jih sili k delu.

Lakota in druge vojne razmere so napravile iz teh "izvržkov" prave divjakine in banditke. Ponoči se zbira v skupine in izvršijo celo vrsto vlovov v prodajalnice, kjer krajejo živila in obleko. Nihovega ni, če napadejo človeka na ulici in mu oberejo žepo. Ko jih policisti vjemajo in privlečejo pred sodnika, mora zadnji poslušati dolge in žalostne povesti. Malokdaj taje krivdo in njihov zagovor je, da so bile lačne in raztrgane.

Te ženske se navadno udeležujejo živčnih nemirov in izgredov in v mnogih slučajih vodijo glavnice demonstracije.

Oblasti se tolažijo, da jih kmalu iztrebijo bolezni, glad in težave s prikupljenim delom. Nenavadne razmere jih uničujejo in na tisoče jih je že umrlo odkar traja vojna.

(Konec).

VELIK POŽAR V DETROITU.

Detroit, Mich. — Požar je uničil štirinadstropno poslopje tvrdke Armstrong & Graham, ki trži e produkti iz maza. Poškodovano je tudi poslopje neke druge tvrdke, ki trči na debelo a papirjem. Škoda znaša \$400.000.

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE

Sediš v Chicago, Ill.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Mat Petrič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

John Ermene, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Mota, Frank Mravija, Jacob Muha, Zvonko Novak, H. Pogodič, Matt Pogorelec, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Sava, Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zabrit, L. Zakrajšek, Anton Zlogar.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso prijavili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. Naslov za pisma in denarne pošiljave je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.)

Pamflet generala Živkoviča.

Nadaljevanje.

2. Ako v notranjem ustroju korpusa ne obstoje vzroki za nezadovoljstvo, potem je jasno, da so ga izvali drugi faktorji in ti so:

a) Vsi tisti Hrvati in Slovenci, ki so stopili v korpus in sedaj so-pet izstopajo, ki so frankovci, avstrijski agenti in navadni provokatorji, ter so stopili v korpus iz sledečih razlogov:

1) Da špijonirajo, kaj se dela v korpusu in o vspehih poročajo Avstriji.

2) Da delujejo za propast korpusa.

3) Da se osvobodijo suženstva in z dobro plačo udobno žive v Odesi.

Take obtožbe predbica Jambrišek in Mandić ljudem katerim nista vredna da jim odvežeta jermena na čevlji, ljudem, ki so za jugoslovansko idejo vse žrtvovali, ki so prelivali svojo kri v borbi proti Avstriji. Frankovcem in avstrijskim agentom naziva gen. Živkovič ljudi, ki so stopili v srbski odred, ki so valed tega trpeli mnoge nekulturne naredbe za svoj nacionalni ponos in zavest.

Gen. Živkovič ne poskuša dokazati svoje težke obtožbe. To nas oproščajo dolžnosti, navajati protidokaze. Konstatirati pa hočemo sledeče:

1) Niti eden Slovenec ali Hrvat disident ni prišel v korpus kot avstrijski špijon ali kot agent.

2) Tisti, ki so stopili v korpus iz materialnih vzrokov, so ravno iz teh vzrokov še nadalje ostali v njem. Zato je bila podvojena plača častnikom, ki so hoteli še nadalje ostati v službi korpusa. Tisti, ki so imeli v sebi toliko moralne moči, so se odrekli vsem materialnim koristim in izstopili iz korpusa, ter se podali raki v stradanje, kot pa da bi delali kompromise proti svoji zvesti.

3) General navaja še dva faktorja, ki sta povzročila "insidentstvo" in ti so:

a) Politika ministra Sturmerja, ki je šla za tem, da reši Avstrijo, ter je valed tega uvideval potrebno uničiti korpusa.

b) Volja bivšega carja, ki je hotel, da se korpus kar najhitreje sformira, pa so nastale valed tega neke "neprijetnosti" pri formiranju druge divizije.

Čitatelji so se začudili tej misterij protivolji. Kako je mogoče, da je Sturmer razdiral to, kar je v istem času gradil car. Toda to še ni edino protislovje. Tako na primer trdi Živkovič na enem mestu, da je hotel Sturmer rešiti Avstrijo, a na drugem mestu zopet, da je hotel Sturmer združiti vse Slovence pod vrhovno oblastjo ruskega carizma. Jasnno je, da Sturmer ni mogel biti ob enem in istem času rešitelj Avstrije in panslavist, kajti to dve je ne gre akupaj. Iz tega lahko razvidimo, da se je general zapletel v različna protislovja, kot se dogaja vsakemu, ki poskuša prikazati stvari s lažljivimi poročili. Mentorji gen. Živkoviča niso imeli toliko pameti in logike, da bi do kraja in konsistentno lagali. Tu in tam so pustili sledove resnice, valed tega tolika protislovja.

General se sedaj po revoluciji prikazuje kot nekaka žrtva Sturmerjevega režima in si hoče na ta način laseč simpatije revolucije in njegove pomočnike.

General se sedaj po revoluciji prikazuje kot nekaka žrtva Sturmerjevega režima in si hoče na ta način laseč simpatije revolucije in njegove pomočnike.

Kolikar je nam znano, je da in Sturmer neprimerno Čehom formiranju armade prostovoljcev, To je delal zato, ker je smatral Čeha za svobodoljubne in napredne ljudi, pa se bal, da bi se v slučaju revolucije Čehi obrnili na stran ruskega ljudstva. Vse drugače se je obnašal Sturmer napram srbskemu korpusu. Ko se Čehom ni dovolilo da nabirajo prostovoljce, se srbskemu korpusu dovoljvala upotrebljati vsa mogoča nasilja pri nabiranju prostovoljcev. To je na vsak način velika razlika in Živkovič nima pravice, da se pritožuje čez Sturmerja. V ostalem se on sam izdaja ko pravi, da je car želel, da se korpus čim prej sformira. Z druge strani je popolnoma verjetno da je Sturmer hotel skleniti separaten mir in vato sveda njemu nikake verjetnosti da je hotel dobiti vse Slovence pod kontrolo ruskega carja. Interesantna je osnova na kateri Živkovič proglasa Sturmerja panslavistom. Prošlo zimo je državal dobro znani ruski panslavist profesor Sobolevski predavanje, v katerem je zastopal misel, da se morajo vsi slavanski narodi osvoboditi in združiti vsaki v svojo neodvisno državo in vse te države naj potegnje zvezo z Rusijo na čelu. Na tem predavanju je sodeloval tudi Hrvat Geruc, ki zastopa mišljenje in je profesorju predavanju pomagal s tem, da nazvočinu občinstvu kazal, o kateri je predavatelj govoril. General se je zdelo potrebno, da Geruc imenuje avstrijskim agentom, ravno radi tega imenuje Sturmerja panslavistom. S tem gen. Živkovič dokazuje to:

1) Če je Sturmer panslavist je tudi Geruc panslavist.

2) Iz vseh preje omenjenih stvari sledi, da imata Sturmer, Geruc eden in isti program.

3) Iz tega sledi, da je panslavist Geruc agent panslavista Sturmerja.

4) Sturmer v resnici ni panslavist, pač pa germanofil.

5) Napram vsemu temu je Geruc germanofil in avstrijski agent.

To je logika, dostojna kakor Mandića, Jambriška in Živkovičega podpisu.

Gen. Živkovič se v ostale sklene tudi na razne dokaze. Eni od teh se "nahajajo v nemem Sturmerjevem arhivu".

Gen. Živkovič se v ostale sklene tudi na razne dokaze. Eni od teh se "nahajajo v nemem Sturmerjevem arhivu".

Kakšni so dokazi iz Sturmerjevega tajnega arhiva in kje se nahajajo nam ni znano in tudi gen. Živkovič ne. Če bi imel kake dokaze, smo mi prepričani, da bi jih bil gotovo poslužil v svojem memorandumu. Valed tega vasko namigavanje na Sturmerjevi tajni arhiv navadno obravnavanje. Dokazi, ki se nahajajo v arhivu korpusovega štaba, so sama, ki so jih vzeli agenti korpusa disidentom. Gen. Živkovič citira nekatere stavke iz teh spisem, iz katerih se pa ne more videti, kakaj se prav za prav va te pisma, ali kot dokazi na tih onim, ki so jih ukradli, ali pa tih onim, ki so jih pisali.

Gen. Živkovič pravi v svojem memorandumu, da "jemlje pogum" razložiti teke disidentnega gibanja. Zato treha je veliko poguma na razne takih laži ruski javnosti.

O Živkovičevem pamfletu in kako se veliko pisalo, toda mislimo, da bo to dovolj predstavljati javnosti sila generala in njegovih pomočnikov.

(Konec jutri.)

Ni ji ustregel. — "Ko sem srečal Pavlo, sem ji dejal, da me vesele, da sedaj, ko imajo tudi ženske volilno pravico, lahko glasujejo tako kot moške."

"Ali si ji s tem ustregel?"

"Nikakor ne; rekla mi je, če ne bodo znale ženske boljše rabi ti volilne pravice kot dosedaj moške, potem ji je vseno, če imajo ženske volilno pravico ali ne."

Moderni zakonski par. Gost v gostilni: "Gospod krečmar, ali poznate oni parček?"

Krečmar: "Da, poznam ga, nahaja se na ženitovanjakem potovanju."

Gost: "Tako? Zdi se mi, da ni srečen?"

Krečmar: "Seveda ne, ker sdaj prihajata še domov s potovanja."

VESTI Z BOJISCA.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

februarja 1916. Francoske rezerve so takrat rešile Verdun, kakor so zdaj rešile Amiens in Pariz. Kolikor divizij bodo Nemci odločili vrniti v pomovno bitko, toliko zavezniških divizij bodo našli na braniku.

Poroča se, da so francoske čete raztegnile svojo fronto do Theunisa blizu rečice Luce, v sled česar bodo Angleži zgostili svoje vrste.

Nemci se izgovarjajo na vreme. London, 4. apr. — Angleški vojni stan je sporečil v svoji nočni depeši, da ni nič novega z boji.

Poročevalci javljajo, da Nemci polagoma vlačijo težke topove na svojo novo bojno črto. To delo jim pa ne gre hitro izpod rok, kajti pri odbijanju angleških protinapadov se še vedno naslanjajo na lahke topove in strojne puške.

Amsterdamska poročaja, da nemški listi tolažijo ljudstvo, da je deževno vreme zadržalo ofenzivo, čim pa preneha deževje, se bo nadaljevalo prodiranje proti Amiensu. "Kölnische Zeitung" piše, da dež in veter zelo ovirata transportacijo topov in streljarskega materiala na razdejanih cestah v Picardy, valed česar je morala priti pavza v bitki.

Pinski napad na Američane.

Ameriška fronta v Franciji, 4. apr. — Vso prejšnjo noč so Nemci streljali s pištolami granatami na ameriške čete v nekem kotliki, ki ni na toulski fronti. Oslabljeni nemškega plina so viseli nad fronto do jutra in obenem je vrnil streljal s projektili iz težkih topov. Kljub temu ni bilo izgub med Američani.

Severnozapadno od Toula so ameriški letalci opazili večjo vrsto velikih nemških topov, ki so se pomikali na fronto. Večraj je nemška granata presentila skupino ameriških vojakov, ki so igrali fugo v ozadju fronte. Granata je razpršila igralce in jih omela s nemljjo, toda k sreči ni bilo nihče ubit ne ranjen.

Časnikarji poročevalci, ki se nahajajo v ameriško armado na področju proti fronti ob Somme, javljajo, da se je velik del armade ustavil večraj v slovečem francoskem mestu, kjer jih je prebivalstvo sprejelo z velikim navdušenjem in jih obiskalo s skromnimi darovi. Vojakom so dali en dan počitka, ki so ga pa v večini porabili s tem, da so pisali pisma svojem v Ameriki. Čete se nahajajo v dobrem stanju.

Mackensen pride na zapadno fronto.

Pariz, 4. apr. — "Petit Journal" je dobil poročilo, da pride marsi Mackensen na zapadno fronto, kjer menda prevzame vlogo poveljstva na gotovem delu bojišča. Mackensen je bil do sedaj na rumunski fronti, kjer je vojna kampanja menda končana.

Nemci izgubili 24 črpalov.

London, 4. apr. — Uradno poročilo, da so angleški avijastiki črpal zbil na tla 16 nemških črpalov, francoski pa osem. Osem so angleški letalci vrgli v ton bomb na sovražne čete in ostale, francoski letalci so pa metali 13 ton dinamita na železniške postaje v Hamu, Chauny, Royon itd.

Nemci izgubili 40 divizij.

London, 4. aprila. Admiralitet javlja, da so nemške submarinske mine v prejšnjem tednu popadle šest parnikov s tonažo 1600 ton ter sedem manjših ladij.

Nemci izgubili 40 divizij.

London, 4. aprila. — General Maurice, ki je angleških bojnih oči, je izjavil večraj: "Najboljše dvoma ni, da niso imeli Nemci velikanske izgube v zadnjih dveh tednih. Ludendorff se pripravlja, da seznanjeni nemško vojsko z velikim mesarskim razmnoženjem. Sovražnik je bil prisiljen umakniti z bojišča štirideset divizij vojakov (840.000 mož), ki so tako decimirane, da niso več sposobni bojiti. Naše številke ne kažejo niti polovice tolikih izgub, kar pomeni poročilo o izgubah na topov je neresnično. Ako bi res, da smo izgubili na eni strani reke Somme toliko topov, kot pravijo v Berlinu, potem so nam jih vzeli več, kakor smo jih imeli, kar je logično nemogoče."

General Maurice je tudi dejal,

da ne sme nihče misliti, da se bitka bliža h koncu. Bitka bo vse kakor trajala vso letošnjo sezono.

Poročilo o ameriških izgubah je zadržano.

Washington, 4. aprila. — Vojni departament je večraj zadržal običajno dnevno poročilo o ameriških izgubah v Franciji. Poročila bodo suspendirana toliko časa, dokler ne pride obvestilo od vojne tajnice, ki ima pojasniti, dali bo o izgubah z ostalimi uradnimi vestmi vred poročal general Pershing direktno iz glavnega stana ameriške armade, ali se bo s tem še nadalje bavil vojni departament.

Vesti iz Rusije.

Protinemiške demonstracije v Kijevu.

Petrograd, 4. apr. — Semkaj je prišlo poročilo, da so bile zadnje dni resne protinemiške demonstracije v Kijevu. V Turkestanu so izbruhli protinemiški izgedi. Nemci še vedno pošiljajo čete na Finako. Neka vest pravi, da je prišlo v Hango, južno-vzhodno od Helsinkfors, trideset nemških transportov s četa.

Nihče ne verjame v nemški mir.

Petrograd, 4. aprila. — Petrograd je bil doslej poznan kot najbolj pacifiistično gnezdo v Rusiji, toda zadnje čase se je tudi tukaj spremenilo javno mnenje. Nihče več ne verjame, da bo obstal mir z Nemčijo; še celo na daljši odmor ni upanja. Vprašanje, kako bi mogla Rusija v hitrem času priti do močne armade, prihaja vedno bolj v ospredje. Načrt za rdečo armado prostovoljcev se je izjalovil že vnaprej. Edino brezposelna mladina in kronični klateži so se prijavili. Vsakdo čuti potrebo vojaške obveznosti in dobre discipline, ako hoče republika imeti dobro armado.

Odkar se je vlada preselila v Moskvo in se je odselil dober del industrije vsled pričakovanja, da bodo Nemci okupirali Petrograd, je krajevni sovjet v Petrogradu izgubil precej članov. Delavci se selijo drugam za delom.

Doba graditve.

Moskva, 4. aprila. — Leon Trockij je dejal v govoru na javnem shodu, da so bolševiki premagali vse sovražnike, toda njihova oblast ne more ostati trajna, dokler ne premagajo tudi disorganizacije v dežele. Doba za reorganizacijo in ustvarjanje delo je prišlo in zato mora sovjet organizirati vse dobre delovne sile in odstraniti nepotrebne elemente iz svoje organizacije.

Bolševiška vlada je sklenila predložiti zakon za obvezno vojaško službo. Izdelan je tudi načrt za mirovno pogodbo s centralno rado v Ukrajini.

Ruski ujetniki se vračajo.

Moskva, 4. aprila. — Prve skupine ruskih ujetnikov so prišle iz Nemčije. Siromaki so v strašnem položaju. Istradani so, da se groza in oblečeni v cape spodnje obleke, a na nogah so princeli lesene čevlje. Prve njihove besede so bile: "Dajte nam jesti" — in padli so kakor volkovi po kruhu in drugi jedi. Ujetniki so moralno ubiti in ne smorejo se privaditi svobodi. Nepreremoma gledajo plašno okrog sebe in obnašajo se, kakor da so aretirani.

Sovjet je prevzel posebne korake, da se čim prej vrnejo v ujetniki iz Nemčije in Avstro-Ogrske.

Med Petrogradom in Moskvo je ustanovljena zračna pošta. Prvi črpal iz Petrograda je prinesel tristo funtov pošte in preletel je 400 milj daljave v petih urah.

NOVI TRIKI ČEVJE AVSTRIJE.

(Nadaljevanje s prejšnjega)

Clemenceau izjavlja, da Černin laže.

Pariz, 4. aprila. — Ministrski predsednik Clemenceau je večraj izjavil, da grof Černin laže, ko pravi, da ga je on (Clemenceau) pred kratkim vprašal, pod kakšnimi pogoji hoče Avstrija stopiti v mirovna pogajanja.

"Černin — kajserjeva piščalka" pravi v Washingtonu.

Washington, 4. aprila. — Priča-kuje se, da bo predsednik Wilson odgovoril grofu Černinu prihodnjo soboto v Baltimore, ali ga bo pa enostavno ignoriral. Ako mu odgovori, bo najbrže opozoril centralne države, da vsak migljaj za mir v tem času ni vreden, da se Amerika ozira nanj.

Wilson ni spremenil svojega mirovnega stališča, toda Avstrija je zamudila priložnost. Grof Černin je zdaj v očeh uradnega Washingtona kajserjeva piščalka, ki je ponovno zapiskala mirovno pesem z namenom, da vidi Nemčija, kakšni bi bili odzivi zavezniškov za mir v trenutku njene "velike zmage" na zapadu. Obenem je grof Černin spregovoril zato, da zadovolji ljudstvo v Avstro-Ogrski, ki se ni pozabilo na obljube svoje zankirne vlade za mir.

Besede avstrijskega zunanjega ministra, da so zavezniški pretrgali nit sporazuma med Washingtonom in Dunajem v januarju, so absurde, kajti ves svet izven centralnih držav ve, da se vsi mirni triki rode in zaključijo v Berlinu, ne pa na Dunaju. Ameriška vlada tudi ni ne ve o kakem izmenjavanju mirovnih depeš med Parizom in Dunajem, o katerih govori Černin. Grof Černin tudi ni pojasnil, zakaj ni odgovoril na izjavo predsednika Wilsona v kongresu dne 8. februarja t. l., kar se smatra za ponovni dokaz njegove hinavščine.

Vojna je omejila naseljevanje.

Washington, D. C. — Vojna je omejila naseljevanje, ni ga pa popolnoma ustavila. Dotok naseljencev iz Evrope se je znižal, povečal se je pa iz Kanade, Mehike in v pacifičnih pristaniščih.

Pred izbruhom svetovne vojne je prišlo v Združene države okoli enega milijona naseljenikov na leto. Lani se je število naseljenikov od julija do decembra znižalo na 80.222. Mnogi se žele vrniti v deželo iz katere so prišli, in lani v novembru in decembru se je izselilo več oseb kot naselilo.

Mnogi med temi, ki so se izselili, so rezervisti iz zavezniških dežel, ki so se vrnili, da služijo v svoji deželi.

Vojne razmere so odvzele naseljenikom uradnikom mnogo dolžnosti, začeno so pa ustvarile nove, ki zahtevajo od njih več pozornosti in dela. Te dolžnosti so pričele, ko je vlada zaplenila nemške ladje, kajti naseljeniški uradniki so morali pomagati zvezni uradnikom drugih kategorij.

Naseljeniški nadzorniki so morali paziti, da niso prihajali v deželo in odhajali iz nje sovražni in nozemci. Pomagali so pri iskanju vohunov, nadzorovanju osumljenih oseb in pri lovu mlačnežev, ki so se odtegnili splošni vojaški dolžnosti.

Mnogo naseljeniških naprav na atlantskem obrežju so premaknili v druge naprave. V velikem poslopju na Ellis Islandu služi le 25 do 30 odstotkov naseljeniškim namenom, in take so razmere tudi v drugih atlantskih pristaniščih.

Naseljeniški uradniki imajo paziti na to, da ne prihajajo v deželo ljudje, katerim ni dovoljeno naseljevanje. Med te spadajo kitajski kuliji. Vtihtopajenje kitajskih kulijev je precej prenehalo, ali ker tako tihtopajstvo ni denar, privabi vedno mnogo oseb, ki se pešajo z njim.

Mnogi se tudi število oseb, ki se vtihtopajajo na ladje, da skrivaj zapuste deželo, ali pa pridejo vanjo. V zadnji polovici leta 1917 se je število teh oseb podvojilo. V minulem letu so prišli 93 takih oseb. Med njimi je bilo precej nemških vojakov, ki so dezertirali, bežali v nevtralne dežele in se potem skrili na ladji, odhajajoči v Ameriko.

V prvem letu svetovne vojne se je število naseljencev znižalo od enega milijona na 300.000 naseljenikov tako visoko kot je bilo pred vojno v desetih letih po vojni in sklenjenem miru.

Amerika je bila od njenega odkritja obiljubljena dežela vseh tlačenih ljudstev. Naseljevanje je pričelo s hrabriimi izseljeniki v začetku sedemnajstega stoletja, ki so iskali nove domovine in so ustanovili kolonije ob atlantskem obrežju. Od tega časa se je število naseljencev vedno množilo,

lo, dokler ni v začetku tega stoletja naraslo na milijone.

Naseljenci so se vednoma vozili v medkrvju na velikih ocean-skih parnikih. S sabo so prinesli po par dolarjev in pridne roke, pripravljene prijeti za delo. Naseljeniki se prihajajo iz Evrope, toda vednoma so žene in otroci, ki prihajajo sem, da se združijo s sorodniki.

Vojna je povzročila, da pridne vojskujoče države vse moške moči doma ne samo radi bojevanja, ampak da vrše delo nebojnikov, ki je potrebno za uspešno bojevanje, in da ohranijo te moči doma, da po končani vojni vrše vpostavljaajoče delo.

Celo iz nevtralnih dežel — Norveške, Holandske, Švedske in Danske, prihaja majhno število naseljenikov. Tudi v teh deželah nočejo izgubiti trohice delovne moči, ker se zavedajo, kako veliko vrednost ima šlovaška delovna moč v teh časih in jo bo imela še po vojni.

Naseljevanje se je skrčilo in v Združenih državah imamo nov problem, ki ga ne smemo poriniti na dolgo klop, ampak ga moramo že sedaj pričeti reševati.

Z reformami za varstvo delavcev je treba ustvariti take razmere, da ne bo po vojni nikogar mikalo, da se vrne v deželo, iz katere je prišel v Ameriko. Spopolniti in dodelati je treba sistem za naseljevanje na farmah, da odidejo industrijski delavci, ki jih vsemli poljedelstvo, po končani vojni na farme in obdelujejo zemljo.

Amerika ima tako bogate vire naravnih zakladov, da lahko ustvari ugodne socialne razmere, ki zatro v vsakem hrepenenju po Evropi.

Naši cilji morajo iti za tem, da pridržimo naseljenike v Ameriki tudi po vojni. Olovaško delovno moč potrebujemo sedaj in ravnotako bo potrebna po vojni in sklenjenem miru, ko prične vpostavljaajoče delo v Evropi.

KAKOR TONIKA ALI KREPCILO.

Kakor zdravilni zdravila, ki morala vsebovati vsaka tonika take stvari, ki bi vse naš telu dali energijo in moč. Vredno tega pripomočka vsem bolnim in slabotnim osebom, da naj rabiyo.

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski balsem). Ta balsem je obojito priporočljiv pri zdravljenju navadne in pogosto zapleti (zabavane) neproste in boleših na jetrih. Poskusite to toniko kadar imate spremenljivo mrzlico; posebno naj bi jemali to toniko stare in slabotne osebe. Natančna navodila so označena na vsakem zavitku. Cena 60c. Dobi se v vsaki lekarni.

W. E. SEVER, CLEVELAND, OHIO, U.S.A.

POZOR OČITALCI!

ZANIMIVJE KNJIGE:

Oskarjev šolnik ali življenje avstrijskega dvora 75c
Hipnotizam 50c
Vodilna Johannes 50c
Hitri računar 50c
Naročite pri Otto Fiedir, Box 1611, New York, N. Y.

KJE SE NAHAJA

Janex Habjen, po domače Bilba-nov iz Sele. Bil je pri nas pred tremi leti na Buhl, Minn. Potem je neznano kam odšel. Prosim rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga javi. John Yaklich, P. O. Box 67, Trautmoil, Minn.

NAPREDEK

"Prosveta" piše na blagostanje ljudstva. Ako se strinjaj s njimi, pošljite nam podpise, ki oglašajo v Prosveti. V nasloj imam vse za vsakdanje potrebe, ne po smerni ceni.

ANTON KORNIC

Kozarka, Pa.

RAD BI IZVEDEL

za naslov moje sestrične Frančiške Sajovic, doma pri Zagorju ob Savi, vas Pihrovce. Nahaja se men da nekje v državi Illinois in slika sem, da je omožena, sicer pa ne vem, kako se sedaj piše. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, kje se nahaja, naj mi javi nje naslov. Ako bo sama štala ta oglaš, se prosim, da se mi javi. Poročati ji imam nekaj zelo važnega. John Sajovic, P. O. Box 34, Winter-quarters, Utah.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Nosilnišica 8. aprila 1918.

Izhajajo 17. junija 1917 v dr. Illinois.

GLAVNI STAN: 2837-38 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Prezidenca: John Vogrli, Box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Brathgill, R. F. D. 4, Box 56, Otterd, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhl, 2489 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verdenbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Skladnik: Anton V. Terboven, P. O. Box 1, Otero, Ill.
Soprotar: John Melch, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill.

NADOBNI ODBOR:

John Ambrosio, 351 Box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, Tel. — 1st St., La Salle, Ill.
P. E. Taubert, 674 Albany Ave., Rockspring, Wyo.

POROČNI ODBOR:

Anton Krast, Gen. Del., Canonsburg, Pa.
John Radich, Box 422, Smithton, Pa.
Bodali Pletarick, 436 Box, Bridgeville, Pa.
Jakov Miklavic, L. Box 2, Willock, Pa.
M. Petrovich, 16215 Hale Ave., Collinwood, O.

VREDNIK "PROSVETA":

Jede Savertall.

VARNOSTI KURATNIK:

P. J. Kora, M. D., 609 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DEMARJE KURATNIK V STAVI, ki se stije gl. upravnega odbora in R. N. P. J. naj se pošljajo na naslov:

JOHN VERDENBAR, 2837-38 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POSTOBE GLAVNE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošljajo na naslov:

JOHN AMBROSIO, Box 251, Canonsburg, Pa.

KURATNIK PRIPRAVLJEN VREDNIK, ki sta sta rešili prva in druga in stane, se pošljajo na naslov:

ANTON KRAST, Gen. Deliv., Canonsburg, Pa.

VSE DOPIS, razprave, slanki, naslanila itd. na "Prosveto" se pošljajo na naslov:

VREDNIK "PROSVETA", 2837-38 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STAVI, naročila, oglaš, se pošljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2837-38 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korrespondenci s tajništvo R. N. P. J., upraviteljem in upraviteljem "Prosvete" se rabijo imen uradnikov, marveč napisite naslov, ki je v naslovu, ako lahko, da bo vna stvar hitro rešena.

Kuže glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četorki v mesecu. Računski ob cni uzi popoldne.

SELO KORISTNE STVARI.

Naspolnilam razne suhe robe in druge pripomočke ki so opisani v knjigi "Domači zdravnik". Imam tudi mnogovrstne diavle ki so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranoecnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženake in moške bolniki.

Uradne ure so: 10 ure ajutraj do 2 ure popoldan. Bell Telephone Cedar 2388.

843 E. Ohio Street, N. E. PITTSBURGH, PA.

Dr. Koler SLOVENSKI ZDRAVNIK

635 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler je zdravnik slovenski, ki se specializira v zdravljenju vseh vrst bolezni. Imam tudi mnogo vrst zdravil in so opisane v kuhinjskih knjigah in so potrebne za pripravo okusnih jedi, razna semena, kakor seme na solate, peteršilj, fi-kol, korenje, itd.

Pišite po cenike.

MATH. FREDER.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

